

Araştırma Makalesi • Research Article

Farklı Gelir Düzeyine Sahip Ailelerde Öğrenci Annelerinin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Tekirdağ İli Örneği)*

Examination of Student Mothers' Attitudes Towards Music Lessons in Families with Different Income Levels (Example of Tekirdağ Province)

Zülfiye Nur Güner ^{a**}, Arda Göksu ^b

^a Yüksek Lisans Öğrencisi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kadın ve Aile Çalışmaları ABD, 59000, Tekirdağ/Türkiye. ORCID: 0009-0000-5044-6105

^b Doç. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Türk Müziği Devlet Konservatuarı, Çalgı Eğitimi Bölümü, 59000, Tekirdağ/Türkiye. ORCID: 0000-0002-7018-9967

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 11 Nisan 2025

Düzeltilme tarihi: 5 Mayıs 2025

Kabul tarihi: 25 Mayıs 2025

Anahtar Kelimeler:

Anne Tutumu

Ebeveyn Tutumları

Eğitim

Gelir Düzeyi

Müzik

ARTICLE INFO

Article history:

Received April 11, 2025

Received in revised form May 5, 2025

Accepted May 25, 2025

Keywords:

Mother's Attitude

Parental Attitudes

Education

Income Level

Music

ÖZ

Betimsel tarama modelinin kullanıldığı bu çalışmada gelir düzeyi başta olmak üzere yaş, meslek, aynı evde yaşayan kardeş sayısı, sahip olunan çocuğun cinsiyeti, annenin eğitim düzeyi gibi farklı değişkenlere göre annelerin müzik dersine yönelik tutumu incelenmiştir. Çalışmanın araştırma grubunu Tekirdağ ili Çerkezköy İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı farklı mahallelerdeki 7 ilkokulun öğrencilerinden tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilmiş 655 anne oluşturmaktadır. Çalışmada kullanılan veri toplama araçları katılımcıların kişisel ve demografik özelliklerini belirlemek amacıyla hazırlanan bilgi formu ile Güdek ve Karakaya (2013) tarafından hazırlanan 'Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği'dir. Kişisel bilgi formu 9 sorudan oluşmaktadır. Tutum ölçeği ise 34 maddelik bir ölçektir. Çeşitli yaş gruplarında annelerin müzik dersine karşı tutumları benzerlik göstermektedir. Farklı aile yapıları ve çocuğun cinsiyeti annelerin müzik dersine yönelik tutumunda anlamlı bir farklılaşmaya sebep olmamıştır. Annenin gelir düzeyi, eğitim düzeyi, bir mesleğe sahip olup olmaması, mesleği ve sahip olduğu çocuk sayısı değişkenleri ile müzik dersine yönelik tutumlarında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

ABSTRACT

In this study, in which descriptive survey model was used, mothers' attitudes towards music lessons were examined according to different variables such as income level, age, occupation, number of siblings living in the same household, gender of the child, and mother's education level. The research group of the study consisted of 655 mothers selected by random sampling method from the students of 7 primary schools in different neighborhoods of Çerkezköy District Directorate of National Education in Tekirdağ province. The data collection tools used in the study were the information form prepared to determine the personal and demographic characteristics of the participants and the 'Attitude Towards Music Lesson Scale' prepared by Güdek and Karakaya (2013). The personal information form consists of 9 questions. The attitude scale is a 34-item scale. Mothers' attitudes towards music lessons are similar in various age groups. Different family structures and gender of the child did not cause a significant difference in mothers' attitudes towards music lessons. Significant differences were found in the attitudes towards music lessons with the variables of mother's income level, education level, whether she has a profession or not, her profession and the number of children she has.

* Bu çalışma, 2025 yılında Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde tamamlanan "Farklı Gelir Düzeylerine Sahip Ailelerde Öğrenci Annelerinin Müzik Dersine Yönelik Tutumları" başlıklı yüksek lisans tezinden oluşturulmuştur.

** Sorumlu yazar/Corresponding author.

e-posta: agoksu@nku.edu.tr

e-ISSN: 2149-4622. © 2019 Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi. TÜBİTAK ULAKBİM DergiPark ev sahipliğinde. Her hakkı saklıdır. [Hosting by TUBITAK ULAKBİM JournalPark. All rights reserved.]

1. Giriş

İnsanların sağlıklı bir yaşam devam ettirebilmeleri için sosyal, fiziksel ve psikolojik ihtiyaçlarının karşılanması oldukça önemlidir. Bireylerin temel ihtiyaçları olan beslenme, barınma ve giyinme gibi ihtiyaçlarda en önemli etkenlerden biri ekonomik durumdur. Araştırmanın konusu olan ‘gelir düzeyinin müzik eğitime ve dersine yönelik anne tutumlarına etkisi’ birçok farklı alana ait bilgileri bir arada yorumlamayı gerektirmektedir. İnsan hayatının pek çok alanına etki eden gelir düzeyi, sosyal yaşantı, beslenme şekli, sanatsal etkinliklere katılma ve katılma sıklığı, eğitim faaliyetleri vb. konuların tümüyle doğrudan veya dolaylı olarak ilgilidir. Ogburn’a (1963) göre ailenin temel işlevlerinin arasında çocuğun eğitim hayatını planlamak ve çocuğun ekonomik ihtiyaçlarını karşılamak bulunur. Çocuk ile kaliteli zaman geçirmek, boş zamanlarını sanatsal ve kültürel aktiviteler ile doldurmak, sevgi ortamı yaratmak ve din eğitimi vermek de ailenin diğer işlevleri arasında sayılmıştır (aktaran: Çakıcı, 2006). Ailelerin gelir düzeyi ile çocuklarına sağladıkları sosyal ve kültürel olanaklar doğru orantılıdır. Çocukların sağlıklı bir kişilik geliştirmelerinde ve okula karşı tutumları ve okul başarılarının artmasında ailelerin çocuklara sağladığı sosyal ve kültürel olanakların önemi büyüktür (Akdaş, 2014). Ailenin sahip olduğu ekonomik koşullara bağlı olarak çocuğuna sunduğu sanatsal ve kültürel olanaklar birbirinden farklıdır. İyi ekonomik koşullara sahip ailelerdeki çocuklar daha çok sanatsal etkinliklere katılıp daha fazla sosyal ve kültürel olanaklara sahipken, düşük gelirli bir ailedeki çocuk kimi zaman temel eğitim araç ve gereçlerine sahip olmakta bile güçlük çekebilir.

Eğitim, toplumların kalkınması ve ilerlemesi için en temel yapıtaşıdır. İnsanoğlu, var olduğu günden bugüne bilgi birikimiyle ve eğitimle gelmiştir. Her nesil kendisinden önceki neslin bilgi birikimi üzerine çalışmalar yaparak ilerler. Öğrenmek ise bu sürecin sonunda ortaya çıkan üründür. Eğitim kişinin kendi yaşantısı yoluyla elde edilir. Kaliteli bir eğitim, üretken ve araştırmacı bireyler yetiştirmeyi hedefler. Bireylerin kişilik gelişimlerini de göz önünde bulundurarak bireyin kapasitesini tam anlamıyla kullanmasını sağlar (Vural, 2008). Ertürk’e (1994) göre eğitim bireyin davranışlarında, bireyin yaşantısı yoluyla kasıtlı ve istendik bir değişim meydana getirme sürecidir (aktaran: Vural, 2008). Bireyin eğitim hayatında kültürel farkındalığın oluşmaya başladığı, kültür ve miras eğitimi almaya başladığı dönem ilköğretimdir (Ünlüer, 2018). İlköğretim kültürel farkındalığın yaratılmasında ve kültürel miras eğitimi verilmesinde önemli bir eğitim basamağıdır (Çengelci, 2012). İlköğretimde Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinin programları incelendiğinde her iki dersin de kültür ve kültürel miras konularına ayrılmış üniteleri olduğu görülmektedir. Çocuklar doğduğu andan itibaren aile içerisinde bir kültürlemeye tabi olmaktadır ancak bunun bilinçli olarak eğitimi alabileceği olgunluğa ulaşması ilk olarak 6-10 yaş arası olan ilköğretim çağıdır. Müzik dersi de sahip olduğu içeriği ile çocuğa verilen kültür eğitiminde önemli bir rol oynamaktadır. İlköğretimde müzik dersi

disiplinlerarası yaklaşımda en çok yararlanılan derslerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Ezgisel yapıda oluşumlar hafızada kalıcılığı da kolaylaştırdığı için başka disiplinlere ait uygun kavramları müzik dersiyle öğrenme kolaylaştırır (Gökdemir, 2019). Disiplinlerarası öğretim, bireyleri sadece ders başarısı açısından değil, sahip olacakları çok yönlü düşünme becerisi sayesinde hayatlarının farklı dönemlerinde karşılaşılabilecek problemlere daha hızlı ve kolay çözüm üretebilmeleri açısından da destekleyecektir. Farklı disiplinlerdeki bilgileri bir araya getiren disiplinlerarası öğretim, öğrenciyi üst düzey düşünmeye yönlendirerek yaratıcılığını geliştirir (Aybek, 2001). Disiplinlerarası öğretimin ilköğretimde en etkili yollarından biri müzik eşliğinde öğretimdir. Çocuklarda hem öğrenmeyi kolaylaştırması hem de sanatsal gelişim sağlaması açısından müzik eğitimi büyük öneme sahiptir. Müzik öğeleri kullanılarak disiplinlerarası yaklaşımla yapılan eğitimlerde öğrenci başarısının arttığı görülmektedir.

Eğitim, hayatın her anında vardır ve yaşam boyu devam eder. Yapılan çalışmalar beynin öğrenme hızının küçük yaşlarda daha fazla olduğunu göstermiştir. Eğitim ilk olarak yaşam alanı olan evde yani ailede başlar ve daha sonra akademik gelişimin sağlanacağı yer olan okulda devam eder. Davranış eğitiminin temelleri aile ile atılır ve temel faktör anne ile babadır. Çalışmada annelerin müzik dersi ile ilgili farklı değişkenler açısından tutum ve davranışları değerlendirilmiştir. Bireyin bir kişiye, bir nesneye veya bir duruma karşı gösterdiği davranış, sahip olduğu duygu ve düşüncelerin birleşimi tutum kavramını oluşturur. Tutumlar sadece duygu ve düşünceden ibaret değildir, davranışları da içermektedir. Tutumlar doğuştan sahip olduğumuz özelliklerden değildir (Yücel ve Koç, 2011). Çevresel faktörler sonucunda sonradan oluşurlar. Bu çevresel faktörler arasında en etkili olan elbette bireyin en çok etkileşimde olduğu aile bireyleridir. Çocukların ihtiyaçları sebebiyle ailede en çok etkileşim kurdukları ebeveyn genellikle annedir. Bu sebeple annenin duyuşsal özellikleri ve tutumları, çocukların bakış açısını da etkilemektedir. Bu çalışma gelir düzeyinin müzik eğitimi konusunda anne tutumları üzerinde etkili olup olmadığını araştırmak üzere yapılmıştır. Çalışmada gelir düzeyi başta olmak üzere, yaş, cinsiyet, eğitim durumu ve meslek gibi değişkenlerin anne tutumları üzerine olan etkisi araştırılmıştır.

Çalışmada elde edilen bilgiler diğer eğitim kurumlarında da kullanılabileceği gibi annelerin müzik dersine yönelik tutumlarını belirleme ve var olan sorunların çözümüne ışık tutması açısından önemlidir. Anne tutumları gibi sosyal etkenlerin eğitimdeki etkisinin farkına varılarak ileride yapılacak çalışmalarda bu etkenin göz önünde bulundurulması ve literatürde bu konuyla ilgili az sayıda çalışma olması sebebiyle müzik dersine yönelik yapılacak diğer çalışmalar için yol göstermesi, kaynak teşkil edecek olmasından dolayı da önem taşımaktadır.

Çalışmanın ikinci bölümünde literatür incelemesine yer verilmiş ve üçüncü bölümde ise çalışmada kullanılan yöntem ile ilgili bilgiler açıklanmıştır. Dördüncü bölümde

ise veri toplama araçlarından elde edilen bulgular açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın beşinci bölümünde araştırmadan elde edilen sonuçlar belirtilmiş ve bu sonuçlara göre öneriler getirilmiştir.

2. Literatür İncelemesi

Literatürde bire bir gelir düzeyinin müzik dersine yönelik anne tutumlarına etkisini inceleyen başka bir çalışma bulunmamaktadır. Çalışma bu yönüyle özgündür ve literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde çalışmanın temelini oluşturan konuların ayrı ayrı ele alındığı bazı çalışmalar aşağıda verilmiştir.

Çakıcı (2006) çalışmasında sosyoekonomik olarak alt düzeyde olan ebeveynlerin sorun çözme, etkili iletişim kurma, çocuğa gerekli olan ilgiyi gösterme ve çocuğun davranışları üzerinde kontrolü sağlama yönünden üst sosyoekonomik düzeydeki ebeveynlere göre daha az işlevsel oldukları sonucuna ulaşmıştır. Yine Çakıcı'nın araştırmasında gelir düzeyine göre annelerin 'duygusal tepki verme' işlevlerinin de değiştiği belirlenmiştir.

Tomul (2007) araştırmasında sosyoekonomik düzeyin kişinin eğitime katılımına etki ettiğini ve bu durumun yaşanan coğrafi bölgelere göre de değişiklik gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Bölgeden bölgeye değişen kültürel yapı, kız çocuklarının eğitime bakış açısı gibi sebepler eğitime katılımı etkilemektedir.

Vural (2008) çalışmasında gelir düzeyinin eğitime olan etkilerinden öğretmen-veli iletişimine değinmiş ve üst sosyoekonomik tabakadaki velilerin öğretmenle iş birliği yapmakta, iletişim kurmakta ve eğitime katılımı daha iyi oldukları sonucuna varmıştır.

Gök (2010) tarafından 10. sınıf öğrencilerinin anneleriyle yapılan çalışmada, annelerin eğitim seviyesi yükseldikçe çocuğun da akademik başarısının arttığı görülmüştür.

Akdaş (2014) sosyoekonomik düzey ile okuma olgunluğu üzerine yaptığı çalışmada, kelime ve cümle bazında uyguladığı testlerde üst sosyoekonomik düzey grup ile alt sosyoekonomik grup arasında okuma olgunluğu puanları yönünden istatistiksel olarak anlamlı farklar bulmuştur. Aynı çalışmada ebeveynlerin öğrenim durumlarıyla çocuklarının okuma olgunluğu puanlarının doğru orantılı olduğu saptanmıştır.

Zeteroğlu (2014) altı yaş grubu çocuklar ve anneleriyle yaptığı çalışmada sosyoekonomik olarak alt seviyede olan ailelerde annenin demokratik tutumunun üst sosyoekonomik düzeydeki annelere kıyasla daha az olduğu sonucuna varmıştır. Bu çalışmada üst sosyoekonomik düzey ailelerin çocuklarının sosyal zekâ puanları düşük çıkmıştır. Demokratik tutum puanı arttıkça sosyal zekâ puanı azalmıştır.

Aslanargun vd. (2016) çalışmalarında öğrencilerin ders başarıları ile ailelerinin gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Öğrencinin akademik başarısı üzerinde etkili olan diğer faktörleri de

ebeveynlerin eğitim durumu, ebeveynlerin sahip oldukları meslek ve evdeki kardeş sayısı olarak sıralamışlardır.

Karayiğit (2017) çalışmasında sosyal hayatta statünün en belirgin özelliklerinden birinin gelir durumu olduğunu ve gelir durumunun kişinin psiko-sosyal gelişimine büyük etkisi olduğunu savunmuştur. Daha özele inildiğinde gelir durumunun kişinin dine bakış açısını ve dini yaşayış şeklini dahi etkilediği sonucuna varmıştır.

Yılmaz (2019) çalışmasında sosyokültürel özelliklerin, eğitim durumunun, sosyoekonomik durumun ve ailenin kendini tanımlama şeklinin (demokratik- tutucu-baskıcı-serbest) ebeveynlerin müziğe karşı tutumunu etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Tatar (2022) çalışmasında Ankara'daki ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinde sosyoekonomik durum belirlenirken en önemli etkenin gelir durumu olduğunu, hatta çoğu zaman tek etken olarak gelir durumunun göz önüne alındığından söz etmektedir. Aynı çalışmada bireyin yaşının, cinsiyetinin, medeni halinin ve öğrenim seviyesinin okuma alışkanlıklarını etkilediği ve yüksek gelir düzeyinin okuma alışkanlığını da olumlu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde genel kanı; gelir düzeyi durumunun bireyin hayatındaki birçok unsura büyük etkisi olduğudur. Çalışmalar gelir düzeyi durumunun, ailelerin ve çocukların eğitim durumuyla doğrudan veya dolaylı olarak ilgili olduğunu göstermektedir.

3. Yöntem

3.1. Araştırmanın Amacı

Çocuğun davranışlarının oluşumunda anne tutumları model olmaktadır. Bu çalışmada Tekirdağ ili Çerkezköy İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilkokullarda, gelir düzeyi olarak farklı profillere sahip ailelerde öğrenci annelerinin müzik dersine karşı olan tutum ve davranışlarının belirlenmesi, öğrenci annelerinin müzik dersine karşı olan tutumlarının incelenmesi ve varsa olumsuz tutumların belirlenerek çözüm önerileri geliştirilmesi, annelerin kendi eğitim düzeylerinin, yaşlarının ve gelir düzeylerinin; annenin müzik dersine yönelik tutumunu nasıl etkilediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

3.2. Ana kütle ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı tüm özel ve devlet okullarında öğrenim görmekte olan öğrencilerin anneleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu ise, bu evren içerisinde Tekirdağ ili Çerkezköy İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilkokullardan tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen 7 ilkokulun 655 öğrencisinin anneleri oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama ve Analiz Yöntemleri

Çalışmada veri toplama aracı olarak katılımcıların kişisel ve demografik özelliklerini belirlemek amacıyla kullanılan 9

soruluk kişisel bilgi formu ile Bahar Güdek ve İsmail Karakaya tarafından geliştirilen, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış olan 34 maddelik tek boyutlu ‘Müzik Dersine Yönelik Anne Baba Tutum Ölçeği’ kullanılmıştır. Tutum ölçeği 5’li Likert tipte olup, ankete katılan anneler tarafından ‘Kesinlikle Katılmıyorum-Katılmıyorum-Kararsızım-Katılıyorum-Kesinlikle Katılıyorum’ seçeneklerinden biri işaretlenerek 1 ile 5 arasında puanlanmıştır. Çalışmada anket sonucu elde edilen verilerin çözümlenmesinde Microsoft Excel ve SPSS 26.00 (Statistical Package for Social Science) hazır yazılım istatistik programı kullanılarak veriler işleme alınmıştır. Araştırmaya katkı sağlayan annelerden elde edilen verilerin çözümlenmesi yapılmadan önce, eldeki bu verilerde hata olup olmadığı, verilerin uygulanan ölçekler ile belirlenen sınırlar içinde bulunup bulunmadığı kontrol edilmiştir. Ardından araştırmanın amacına yönelik olarak uygulanacak analiz ve testlerin seçimi için (parametrik veya nonparametrik) Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi kullanılarak veri gruplarının normallik dağılımları incelenmiştir. Annenin medeni hali ile annenin müzik dersine karşı olan tutumu arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını incelemek için bağımsız gruplar Mann Whitney-U testi uygulanmıştır. Annenin, yaş, meslek, eğitim durumu, aile yapısı, çocuk sayısı, çocuğun cinsiyeti ile annelerin müzik dersine karşı olan tutum ve davranışları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını araştırmak için de Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Temel anlamlılık düzeyi, yapılan istatistiksel hesaplamaların tamamında 0,05 olarak kabul edilmiştir.

3.4. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Örneklem grubunda bulunan annelerin demografik/kişisel özellikleri aşağıda, tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 1. Ailelerin Gelir Seviyelerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişken	Grup	f	%
Gelir Durumu	Asgari ücretin altı	25	3,82
	Asgari ücret	132	20,15
	12.000-15.000	74	11,30
	15.100-18.000	54	8,24
	18.100-21.000	47	7,18
	25.100-30.000	119	18,17
	30.000 üzeri	193	29,47

Ailelerin gelir durumu incelendiğinde büyük çoğunluğu %29,47 ile 30.000 TL ve üzeri grup oluşturmaktadır. Onu takiben %20,15 ile asgari ücret ve %18,17 ile 25.100 – 30.000 TL gelire sahip olan grup olduğu Tablo 1’de görülmektedir. Ölçek 2023 yılı Ekim ayında uygulanmıştır ve belirtilen tarihte asgari ücret 11.000 TL olup ortalama memur maaşı 25-30 bin TL arasındadır. Gruplar belirlenirken bu rakamlar baz alınmıştır.

Tablo 2. Annelerin Medeni Haline İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişken	Grup	f	%
Medeni Hal	Evli	627	95,73
	Bekâr	24	3,66

Annenin medeni durumu değerlendirildiğinde dağılmış aile yapısını %3,66 olarak değerlendirmek mümkündür. Katılımcıların çoğunluğunun evli annelerden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 3. Öğrencilerin Aile Yapısına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişken	Grup	f	%
Aile Yapısı	Çekirdek Aile	557	85,04
	Geniş Aile	77	11,76
	Dağılmış Aile	11	1,68
	Geçici Geniş Aile	4	0,61

Çalışmaya katılanların büyük çoğunluğu %85,04 ile çekirdek ailede yaşamaktadır. Öğrencilerin %11,76’sı geniş ailede, %0,61’i geçici geniş ailede ve kalan %1,68’i ise dağılmış bir ailede yaşamaktadır.

Tablo 4. Annelerin Eğitim Durumlarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişken	Grup	f	%
Eğitim Durumu	Okur-yazar değilim	19	2,90
	Okur-yazarım	17	2,60
	İlkokul	91	13,89
	Ortaokul	86	13,13
	Lise	142	21,68
	Üniversite	268	40,92
	Yüksek Lisans	24	3,66
	Doktora	3	0,46

Çalışmaya katkı sağlayan öğrenci annelerinin eğitim durumları incelendiğinde büyük çoğunluğun %40,92 ile üniversite eğitimini tamamlamış anneler ve %21,68’inin de lise eğitimini tamamlayan annelerden oluştuğu görülmektedir. Yüksek eğitim düzeyine sahip annelerin ise %3,66’sı yüksek lisans, %0,46’sı da doktora mezunudur.

Tablo 5. Annelerin Mesleklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişken	Grup	f	%
Meslek	Ev Hanımı	341	52,06
	Öğretmen	164	25,04
	Memur	42	6,41
	Esnaf-Zanaatkar	14	2,14
	İşçi	45	6,87
	Diğer	49	7,48

Annelerin mesleklerine, çalışıp çalışmama durumlarına ilişkin dağılımlar incelendiğinde Tablo 5’de görüldüğü üzere en büyük çoğunluğun %52,06 ile ev hanımı, onu takiben %25,04 ile öğretmen ve ardından %7,48 ile diğer meslek grubu olduğu görülmektedir. Meslek skalası oluşturulurken öğretmenliğin ayrıca eklenmesinin sebebi, eğitimci olmanın annenin müzik dersine olan tutumunda bir fark yaratıp yaratmayacağını belirlemektir.

Tablo 6. Annelerin Yaşlarına İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişken	Grup	f	%
Yaş	20-30	104	15,88
	31-40	336	51,30
	41-50	175	26,72
	51 ve +	35	5,34

Çalışmaya katkı sağlayan annelerin önemli çoğunluğu (%51,30) 31-40 yaş aralığında olup bunu %26,72 ile 41-50 yaş aralığındaki anneler, %15,8 ile 20-30 yaş aralığındaki anneler takip etmekte ve %5,34’ünü de 51 yaşın üzerindeki anneler oluşturmaktadır.

Tablo 7. Annelerin Çocuklarının Cinsiyetine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişken	Grup	f	%
Çocuk Cinsiyet	Kız	16	24,8
		3	9
	Erkek	17	25,9
		0	5
	Her iki cinsiyetten çocuğa sahibim.	31	47,9
		4	4

Tablo 7’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan annelerin %24,89’unun kız çocuğa, %25,95’inin erkek çocuğa ve kalan %47,94’ünün hem kız hem de erkek çocuğa sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Annelerin Kaç Çocukları Olduğuna İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişken	Grup	f	%
Çocuk Sayıları	1	82	12,52
	2	302	46,11
	3	169	25,80
	4 ve üzeri	93	14,20

Annenin sahip olduğu çocuk sayısına bakıldığında %46,11 ile 2 çocuk, %25,80 ile 3 çocuk ve %12,52 ile 1 çocuk olduğu görülmektedir. 4 ve üzeri çocuk sayısı %14,20 olarak saptanmıştır.

3.5. Araştırmanın Yeterlilik, Geçerlilik ve Güvenilirliği

Güdek ve Karakaya (2013) tarafından ölçeğin güvenirlik katsayısı (Cronbach alfa) 0,972 olarak hesaplanmıştır. Ebeveynin vereceği cevaba göre ölçekten alacağı ortalama puanın yüksek olması ebeveynlerin müzik dersine yönelik olumlu tutumunu, alınan ortalama puanın düşük olması ise olumsuz ebeveyn tutumunu göstermektedir (Güdek ve Yılmaz, 2020). Çalışmada kullanılan tutum ölçeğinin yapılan araştırmaya uygun olup olmadığı tekrar madde analizi ile iç tutarlılıklara bakılarak değerlendirilmiştir. Ölçeğin Cronbach Alfa (α) katsayısı açısından güvenirliliği şu şekildedir: Alfa değeri $0.00 \leq \alpha < 0.40$ arasında ise ölçek yeterince güvenilir değildir, Alfa değeri $0.40 \leq \alpha < 0.60$ arasında ise ölçeğin güvenirliği düşüktür, Alfa değeri $0.60 \leq \alpha < 0.80$ arasında ise ölçek yeterince güvenilir, Alfa değeri $0.80 \leq \alpha < 1.00$ arasında ise ölçek son derece güvenilir olduğu anlamına gelmektedir (Kalaycı, 2006; Özdamar, 2002).

Çalışmada yararlanılan 34 maddelik tutum ölçeğinin toplam güvenirlik katsayısı hesaplanmış ve sonuç 0,975 olarak bulunmuştur. Rastgele herhangi bir madde ölçekten çıkarıldığı taktirde güvenirlik katsayısında (Cronbach Alfa) bir artış olmayacağı belirlenince ölçekteki mevcut maddelerin herhangi birinin çıkarılmasına lüzum olmadığına karar verilmiştir. Ölçekte yer alan maddelerin ölçeğin bütünü ile olan korelasyon katsayısını belirten madde-toplam korelasyon katsayılarının ise 0,476 ile 0,824 aralığında bulunduğu belirlenmiş ve maddeler ile ölçek arasındaki ilişkinin beklenen seviyede olduğu tespit edilmiştir ($r \geq 0,30$).

3.6. Araştırmanın Hipotezleri

Çalışmada aşağıda sıralanan hipotezlere cevap aranmıştır. Çalışmaya katılım sağlayan annelerin müzik dersine karşı tutum ve davranışları;

H1: Ailenin aylık gelir seviyesine, ekonomik durumuna göre farklılık göstermektedir.

H2: Aile yapılarına göre farklılık göstermektedir.

H3: Eğitim seviyesine göre farklılık göstermektedir.

H4: Mesleklerine ve çalışıp çalışmama durumuna göre farklılık göstermektedir.

H5: Annenin yaşına göre farklılık göstermektedir.

H6: Sahip olunan çocuğun cinsiyetine göre farklılık göstermektedir.

H7: Ailedeki çocuk sayısına göre farklılık göstermektedir.

H8: Araştırmaya katılan annenin müzik dersine yönelik tutumu olumludur.

3.7. Araştırmanın Etik İzinleri

Bu çalışma için etik kurul izni Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 01.12.2023 tarihli ve 1759 numaralı kararı ile alınmıştır.

4. Bulgular

Bu kısımda, çalışmaya katılım sağlayan annelerin kişisel ve demografik özelliklerinden; gelir düzeyi, aile yapısı, medeni hal, eğitim durumu, meslek, yaş, çocuğun cinsiyeti ve sahip olunan çocuk sayısına göre müzik dersine karşı olan tutum ve davranışlarında (bu durumlarla ilişkili puanlarında) anlamlı farklılıkların bulunup bulunmadığı incelenerek yorumlanmıştır.

Tablo 9. Annenin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H testi

Değişken	Gruplar	N	Ortalama Aralık	Kruskal Wallis-H	p
Gelir Düzeyi	Asgari ücretin altı	25	298,46	61,49	0,00
	Asgari ücret	132	263,50		
	12.000-15.000	74	261,67		
	15.100-18.000	54	265,70		
	18.100-21.000	47	305,46		
	25.100-30.000	119	334,84		
	30.000 üzeri	192	400,46		

Çalışmada, 'katılımcı annenin müzik dersine karşı olan tutumu ailenin aylık gelir düzeyine göre değişiklik

göstermektedir' alternatif hipotezinin Kruskal-Wallis H testi sonuçları Tablo 9'da verilmiştir.

Araştırmaya katılan annelerin müzik dersine yönelik tutumları (puanları), annenin gelir düzeyine bağlı olarak anlamlı bir farklılaşma göstermiştir. [$p=0,00$]. Meslek durumuna göre daha dolgun bir maaşla ve yüksek prestijli işlerde çalışan ebeveynler birçok yönden çocuklarının geleceğine yatırım yapma, katkı sağlama eğilimindedirler. Çocuklarının mesleklere yönelik etkinliklerden faydalanmasını sağlayarak çocuğun yönelimlerini keşfetmekte ve geleceğe dair seçimlerinde yol gösterici olmaktadır (Conger ve Donnellan, 2007). Alt sınıf işlerde çalışan ebeveynlerle orta sınıf işlerde çalışan ebeveynler karşılaştırmalı olarak incelendiğinde orta sınıf işlerde çalışan ebeveynlerin insan ilişkilerinin daha iyi olduğu, bağımsız çalışma isteklerinin ve odaklanma seviyelerinin alt sınıf işlerde çalışan ebeveynlerden daha fazla olduğu görülmektedir. Ayrıca sorumluluk alma durumları da orta sınıf işlerde çalışan ebeveynlerde daha fazladır. Alt ekonomik sınıf işlerde çalışan ebeveynlerin işleri ise daha çok fiziksel işler olmakta, alet ve makinelerin kullanımına dayanmaktadır. Orta sınıf ve alt sınıf işlerde çalışan anne ve babaların yaşam tarzları ile hayata bakış açılarının birbirinden farklı olduğunu ve bu farklılıkların zamanla çocukları ile ilgili önceliklerini ve amaçlarını etkilediği görülmektedir. Orta sınıfta yer alan ebeveynler çocuklarını daha özerk yetiştirmeye çalışmakta, çocukların sergilediği davranışların altında yatan sebepleri önemsemekte, çoğunlukla ceza vermekten ziyade ödülden mahrum bırakma yolunu tercih etmektedirler (Conger ve Dogan, 2007).

'Annelerin müzik dersine karşı olan tutum ve davranışları yaşadıkları aile yapılarına göre farklılık göstermektedir' alternatif hipotezinin, Kruskal-Wallis H testi sonuçları Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10. Annenin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Aile Yapısına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H testi

Değişken	Gruplar	N	Ortalama Aralık	Kruskal Wallis-H	P
Aile yapısı	Çekirdek Aile	55	327,67	3,93	0,27
	Geniş Aile	6	296,14		
	Dağılmış Aile	77	390,14		
	Geçici Geniş Aile	11	248,88		

Tablo 10'da belirtildiği gibi annelerin aile yapısına göre müzik dersine karşı olan tutumlarının istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını incelemek için kullanılan non-parametrik Kruskal-Wallis H testi sonuçlarına göre içinde yaşanılan aile yapısı, annelerin müzik dersine karşı olan tutum ve davranışlarında anlamlı bir farklılaşmaya sebep olmamaktadır ($p=0,27>0,05$). Buradan aile yapısının, annelerin müzik dersine karşı olan tutum ve davranışları üzerinde herhangi bir etkisi bulunmadığı sonucuna ulaşmak

mümkündür.

Çalışmaya katkı sağlayan annelerin müzik dersine karşı olan tutum ve davranışlarının eğitim seviyelerine göre değişiklik gösterdiğini savunan alternatif hipotezin Kruskal-Wallis H testi sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Annelerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis-H Testi

Değişken	Gruplar	N	Ortalama Aralık	Kruskal Wallis-H	P
Eğitim Durumu	Okur-yazar değilim	19	268,63	82,41	0,00
	Okur-yazarım	17	224,29		
	İlkokul	91	235,64		
	Ortaokul	86	258,12		
	Lise	142	302,80		
	Üniversite	267	389,59		
	Yüksek Lisans	24	444,08		
	Doktora	3	230,17		

Tablo 11’de belirtilen ve annelerin eğitim düzeyine göre müzik dersine karşı olan tutum ve davranışlarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini incelemek için yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis H testi sonuçlarına bakıldığında eğitim düzeyinin, annelerin müzik dersine karşı olan tutumlarında anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu görülmektedir. ($p=0,00<0,05$). Literatür incelemesinde elde edilen bulgular da anne ve babaların eğitim seviyeleri ile çocuk yetiştirebilme becerileri arasındaki güçlü bir bağlantı olduğunu, ebeveynlerin edindikleri somut bilgi ve becerilerin çocuklara olumlu yansıdığını, çocukların akademik bilgi ve becerilerini arttırdığını göstermektedir.

‘Annenin müzik dersine karşı olan tutumları yaptıkları mesleklere göre değişiklik göstermektedir’ alternatif hipotezinin Kruskal-Wallis H testi sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Annenin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Mesleklere Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H testi

Değişken	Gruplar	N	Ortalama Aralık	Kruskal Wallis-H	P
Meslek	Ev Hanımı	341	270,35	102,54	0,00
	Öğretmen	164	451,81		
	Memur	41	329,01		
	Esnaf-Zanaatkar	14	323,18		
	İşçi	45	322,23		
	Diğer	49	313,94		

Tablo 12’de görüldüğü üzere annelerin yaptıkları mesleğe göre müzik dersine karşı olan tutum ve davranışlarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği araştırılmış ve bunun için non-parametrik Kruskal-Wallis H testi

kullanılmıştır. Test sonuçlarına bakıldığında meslek durumu, annelerin müzik dersine yönelik tutum ortalamalarında istatistiki olarak anlamlıdır. Meslek, statü ve çocuk gelişimi arasında bağlantılar bulunmaktadır. Yapılan mesleğin statüsünün, ebeveynlerin çocuk yetiştirmek ile ilgili stillerini etkilediği savunulmaktadır.

Tablo 13. Annenin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Anne Yaşına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H testi

Yaş	N	Ortalama Aralık	Kruskal İstatistik Değeri	Wallis-H	P
Yaş	20-30	10	300,95	5,66	0,13
	31-40	4			
	41-50	33			
	51 ve +	5			
		17			
		5			
		35	387,79		

Annelerin müzik dersine karşı olan tutumları yaşına göre farklılık göstermektedir alternatif hipotezinin Kruskal-Wallis H testi sonuçları Tablo 13’de görülmektedir. Çalışmaya katılım sağlayan annelerin müzik dersine karşı olan tutumlarının (puanlarının), annenin yaşına göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği tespit edilmiştir. [$p=0,13$]

Çalışmada ‘katılımcı annenin müzik dersine karşı olan tutum ve davranışları sahip olunan çocuğun cinsiyetine göre değişiklik göstermektedir’ alternatif hipotezinin Kruskal-Wallis H testi sonuçları Tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 14. Annenin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Annenin Çocuğunun Cinsiyetine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H testi

Değişken	Gruplar	N	Ortalama Aralık	Kruskal Wallis-H	P
Çocuğun Cinsiyeti	Kız	163	168,92	0,13	0,72
	Erkek	170	165,16		

Tablo 14’deki, annelerin sahip olduğu çocuğun cinsiyetine bağlı olarak müzik dersine karşı olan tutum puanlarında anlamlı bir farklılık olup olmadığını incelemek için yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis H testine göre sahip olunan çocuğun cinsiyeti, annelerin müzik dersine yönelik tutum ortalamalarında istatistiki olarak anlamlı değildir. ($p=0,72>0,05$)

‘Annenin müzik dersine karşı olan tutumu sahip olunan çocuk sayısına göre farklılık göstermektedir’ alternatif hipotezinin Kruskal-Wallis H testi sonuçları Tablo 15’de verilmiştir.

Tablo 15. Annenin Müzik Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal-Wallis H testi

Değişken	Gruplar	N	Ortalama Arahk	Kruskal Wallis-H	P
Sahip olunan çocuk sayısı	1	82	409,61	43.08	0,00
	2	302	344,46		
	3	169	279,40		
	4	92	255,47		
	ve üzeri				

Tablo 15'e bakıldığında annelerin sahip oldukları çocuk sayısına göre müzik dersine karşı olan tutum puanlarında anlamlı bir farklılık olup olmadığını incelemek için yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis H testine göre sahip olunan çocuk sayısı, ebeveynlerin müzik dersine yönelik tutum puanları istatistikî olarak anlamlıdır ($p=0,00$). Genel olarak ailedeki kişi sayısı arttıkça sosyo-ekonomik olanaklar da kısıtlanır. Kalabalık ailelerde yaşayan öğrencilerin, kişi sayısı az olan ailede yaşayanlara göre başarısızlığa uğramaları daha yüksek bir ihtimal olarak görülmektedir. Kalabalık ailelerde kardeş sayısının veya ev içerisindeki kişi sayısının fazla olması, her çocuğun kendine ait bir odasının olmasını zorlaştırmaktadır. Çocuğun bireysel bir alanının bulunmaması akademik başarısını da dolaylı ve doğrudan etkilemektedir. Geniş ve kalabalık ailelerde kuşak

çatışmaları yaşanması yüksek bir olasılıktır. Çoğu çocuğun akademik başarısı bu çatışmadan da etkilenebilmektedir. Kardeşlik ilişkilerinin sevgi ve güven temeline dayalı olması da çocukların akademik başarılarına etki etmektedir. Evdeki olumlu ilişkiler sosyal hayata ve okul hayatına da olumlu yansımaktadır. Kardeşler arasında çıkan problemlerin aile büyükleri tarafından adil bir şekilde çözümlenmesi gerekmektedir. Ebeveynlerin göstereceği tutum çocukların sosyal hayatlarındaki davranışlarını da şekillendirecektir (Boyatzis vd., 2000).

Çalışmaya katılım sağlayan annelerin müzik dersine karşı olan tutumlarının olumlu yönde olduğuna yönelik hipoteze ilişkin tanımsal istatistiklerin sonuçları Tablo 16'da verilmiştir. Tutum ölçeğinin maddeleri ile araştırmaya katkı sağlayan annelerin bu maddelerden aldıkları ortalama puanlar Tablo 16'da görülmektedir. Bu sonuçlara göre annelerin müzik dersine karşı olan tutumları genel olarak olumludur. Annelerin genel tutumunun yüksek düzeyde olumlu olduğu belirlenirken en üst düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Müzik ve sanat her insanın hayatında farklı şekillerde de olsa var olmaktadır. Bu sebeple annelerin genel tutumunun olumlu olması beklenen bir sonuçtur. Çalışmaya katkı sağlayan annelerde gelir düzeyi veya başka sebeplerle tutumun en üst düzeyde olmadığı belirlenmiştir

Tablo 16. Tutum Ölçeğinin Maddeleri ile Annelerin Bu Maddelerden Aldıkları Ortalama Puanlar

Tutum İfadeleri	Cevap sayısı	Ortalama	Ss.
Okulda verilen müzik eğitimi, öğrencinin kişiler arası iletişimini artırması açısından önemli bir yere sahiptir	647	3,78	1,05
Çocuğumun bir enstrüman çalmasını isterim	650	4,26	0,94
Çocuğumun müzik dersine diğer derslere gösterdiği önemi göstermesini isterim	648	3,97	0,96
Çocuğumun müzikle hobi olarak uğraşmasını isterim	651	4,05	0,94
Çocuğumun ileride müzikle ilgili bir meslek edinmesi beni rahatsız etmez	647	3,75	1,02
Müzik eğitimi çocukların yaratıcılığını geliştirmesi açısından yararlı buluyorum	648	4,05	0,93
Müzik dersinin çocukların kendilerini ifade etmelerinde olumlu etki yarattığını düşünüyorum	651	4,04	0,93
Çocuğumun müzik ile uğraşması için ona herhangi bir müzik aleti alabilirim	650	4,04	0,93
Eğitimin her kademesinde öğretim kurumlarına müzik dersi konulmalıdır	650	3,99	0,98
Okullarda müzik eğitiminde yetenekli öğrenciler belirlenerek gerekli yönlendirmeler yapılmalıdır	650	4,22	0,89
İlköğretimdeki müzik dersinin ileride müziği profesyonel anlamda öğrenmek için yönlendirici olduğunu düşünüyorum	648	3,82	0,99
Çocuğumun boş zamanlarında müzikle ilgilenmesini isterim	647	4,02	0,89
Okullardaki müzik dersi saatinin artırılması çocukların duygusal gelişimleri için önemlidir	644	3,67	1,01
Müzik dersi diğer dersler kadar önemlidir	645	3,59	1,12
Çocuğumun okuldaki bir müzik etkinliğinde görev almasını isterim	645	3,98	0,90
Çocuğumun gençlik veya çocuk korolarına girmesini desteklerim	642	3,96	0,93
Okulda verilen müzik dersleri, öğrencilerin müzik yeteneklerinin gelişmesine katkı sağladığını düşünüyorum	642	3,79	1,00
Okulda verilen müzik dersleri çocukların kısa süreli de olsa rahatlamalarına katkı sağlamaktadır	641	4,16	0,76
Okulda müzik derslerinde yapılan çalışmaları çocuklar için bir rahatlatma aktivitesi olarak görüyorum	643	4,10	0,81
Çocuğumun müzik derslerinden zevk aldığına inanıyorum	642	3,96	0,89
Çocukların çalgı çalarak veya eser seslendirerek rahatladıklarını düşünüyorum	640	4,05	0,83
İlköğretimde verilen müzik derslerinin çocukların benliklerini kazanmasında etkili olduğunu düşünüyorum	638	3,89	0,89
İlköğretimdeki müzik derslerinin çocukların olumlu kişilik kazanmasında etkili olduğunu düşünüyorum	637	3,90	0,91

Okulda verilen müzik eğitiminin öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişmesinde katkı sağladığına inanıyorum	638	3,99	0,86
Çocuğumun, müzik dersinden dolayı çalgı becerilerini geliştirmesi özgüveninin in gelişmesine katkı sağlamaktadır	641	4,08	0,86
Çocuğumun müzik derslerinde dinletilen, farklı türlerden müzikler aracılığı ile farklı kültürlerle olan merakının ve ilgisinin arttığını düşünüyorum	643	4,02	0,86
Çocuğumun okulundaki herhangi bir müzikal etkinlikte sahne alması, özgüveninin gelişmesine katkı sağlamaktadır	639	4,18	0,85
Çocuğumun müzik eğitimi alması, onun çözüm odaklı bir insan olmasında etkili olduğunu düşünüyorum	639	3,90	0,91
Çocuğumun erken yaştan itibaren müzik eğitimi alması, onun diğer alanlardaki başarılarına olumlu etki edeceğini düşünüyorum	640	3,93	0,92
Müziğin diğer derslere katkısı olduğunu düşünüyorum	641	3,76	0,98
Çocuğumun müzik dersinde öğrendiği şarkıların kişiliğine etki ettiğini düşünüyorum	639	3,80	0,95
Çocuğumun evde müzik dersi ödevini yapması hoşuma gidiyor	636	3,92	0,86
Müzik dersinin eğitici ve öğretici olduğunu düşünüyorum	638	4,03	0,82
Müzik öğretmeni tarafından çocuğumun müzik dersinde takdir görmesi hoşuma gider	639	4,25	0,78
Ölçek Puan Toplamı	654	3,79	0,58

5. Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde, bulgular bölümünde yer alan sıralamaya uygun olarak çıkan sonuçlar maddeler halinde yorumlanıp öneriler belirtilmiştir.

- 1- Müzik dersine yönelik tutumda gelir seviyesi ile annenin müzik dersine karşı olan tutum puanı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. En düşük tutum puanı asgari ücret (11.000) ile 12.000-15.000 TL arası gelir düzeyine sahip annelerde görülmüştür. Gelir düzeyi arttıkça annelerin müzik dersine yönelik tutum puanları giderek artmış ve en yüksek tutum puanı 30.000 TL ve üzeri gelire sahip annelerde görülmüştür. Ailenin gelir düzeyi ile çocuğun eğitimine verilen önem arasında genellikle pozitif yönde bir ilişki vardır. Bu ilişki genel eğitimde olduğu gibi müzik eğitiminde de geçerlidir. Ailenin maddi olanakları ne kadar genişse o ailedeki çocuklar bütünsel gelişimlerine yönelik kurslara ve etkinliklere o kadar fazla katılım sağlayabilirler. Önceliği temel yaşam ihtiyaçları olan dar gelirli aileler için sanatsal gelişim veya sanatsal aktiviteler geri planda kalmaktadır. Bireysel farklara bağlı olarak istisnai durumlar da olabilir.
- 2- Müzik dersine yönelik tutumda ailenin yapısal özelliğinin anlamlı bir farklılaşmaya sebep olmadığı görülmüştür. Bu çalışma için en düşük tutum puanı geniş ailelerde, en yüksek tutum puanı dağılmış ailelerde görülmektedir.
- 3- Müzik dersine yönelik tutumda annenin eğitim düzeyinin anlamlı bir farklılığa sebep olduğu belirlenmiştir. Annenin eğitim seviyesi arttıkça müzik dersine yönelik tutum puanı da giderek artmıştır. İlkokul mezunu anneler okur yazar olan annelerden, ortaokul mezunu anneler ilkököl mezunu annelerden, lise eğitimini tamamlamış olan anneler ortaokul eğitimini tamamlamış olan annelerden, üniversite eğitimini tamamlayan anneler lise mezunu annelerden, yüksek lisans mezunu anneler de üniversite mezunu annelerden daha yüksek tutum puanına sahiptir. Sıralamada bir

istisna olarak bu çalışmada doktora mezunu annelerin tutum puanı ilkököl mezunu annelerden düşük çıkmıştır.

- 4- Müzik dersine yönelik tutum ile annenin mesleği arasında anlamlı bir ilişkinin bulunduğu belirlenmiştir. Çalışan anneler ile ev hanımı anneler karşılaştırıldığında tüm kategoriler arasından en düşük tutum puanı ev hanımı olan annelerde görülmüştür. Meslekler arasında en yüksek tutum puanına sahip meslek öğretmenlik olarak belirlenmiştir. Meslek değişkeni ile eğitim düzeyi değişkeni bir noktada bağlantılıdır. Bir meslek edinmek amacıyla eğitim gören anneler diğer annelere göre daha fazla bilinçlendiği ve sosyalleştiği için bakış açısı genel olarak olumlu yönde değişmektedir. Eğitimli, bilinçli ve prestijli mesleklere sahip ebeveynler genellikle çocuklarının çok yönlü gelişimine daha fazla önem verirler ve çocuklarını zihinsel, duygusal, sosyal alanlarda geliştireceğini düşündükleri müzik eğitimine karşı olumlu yaklaşırlar. Bazı ebeveynler müzik eğitimini akademik başarıyı destekleyici bir unsur olarak görürken bazı ebeveynler ise sadece sanatsal faaliyet olarak düşünebilir. Müzik eğitime yönelik hangi bakış açısına sahip olduğu, müzik dersine yönelik tutumu da etkilemektedir.
- 5- Müzik dersine yönelik tutumda annenin yaşına bağlı olarak anlamlı bir farklılaşma tespit edilmemiştir. Bunun yanında bu çalışma için en yüksek tutum puanı 51 yaş ve üzeri ebeveynlerde, en düşük tutum puanı 41-50 yaş arası ebeveynlerde görülmüştür.
- 6- Müzik dersine yönelik tutum ile sahip olunan çocuğun cinsiyeti arasında anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Kız çocuk ile erkek çocuk tutum puanları 165-168 olarak birbirine çok yakın bulunmuştur. Bu hipotezde ataerkil bir toplumda yaşanmasından kaynaklı olarak kız çocuğunun müzik eğitiminde dezavantajlı grupta olup olmadığı düşüncesinden yola çıkılmıştır ancak bu çalışma ve örneklem grubu için böyle bir farklılaşmanın olmadığı sonucuna varılmıştır.
- 7- Müzik dersine yönelik tutum ile sahip olunan çocuk sayısı tutum puanı arasında anlamlı bir farklılık tespit

edilmiştir. En yüksek tutum puanı 1 çocuklu annelerde görülürken en düşük tutum puanı 4 ve üzeri çocuğa sahip annelerde görülmüştür. Bir ailede sahip olunan çocuk sayısı arttıkça ebeveynlerin maddi kaynakları, zamanları ve ilgileri o kadar fazla bölünür. Bu sebeple tek çocuk sahibi olan anneler tüm maddi kaynaklarını, zaman ve ilgilerini bu çocuğa yönelik kullandıkları için çeşitli faaliyetlere katılmada daha aktif olabilirler. Çocuk sayısı arttıkça masraf da artacağı için dar gelirli ailelerde temel ihtiyaçlar dışındaki faaliyetlere ayrılacak bütçe azalmaktadır.

Çalışmada gelir düzeyinin annelerde müzik dersine yönelik tutumu etkilediği, yapılan analizler sonucunda tespit edilmiştir. Gelir düzeyinin haricindeki diğer başlıklar incelendiğinde anlamlı farklılıkların bulunduğu eğitim düzeyi, meslek durumu, sahip olunan çocuk sayısı değişkenlerinin de dolaylı olarak gelir düzeyi ile bağlantılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kişinin eğitim düzeyi arttıkça sahip olduğu mesleğin statüsü ve bu meslektan elde ettiği gelir artmaktadır. Aynı ilişki sahip olunan çocuk sayısı için de geçerlidir. Bir ailede ne kadar çok çocuk varsa bu ailede masraf o kadar artmaktadır, artan masraflar da müzik eğitimine yönelik tutumu etkilemektedir. Bireysel farklılıklar, kültürel faktörler, ailevi değerler gibi etkenlere göre müzik dersine yönelik anne tutumu değişebilmektedir. Çalışmaya katılan annelerin müzik dersine yönelik tutumu genel olarak olumludur ancak üst düzeyde değildir.

Bu çalışma sonucunda öneri olarak; müzik dersine yönelik hem çocukların hem de annelerin olumlu tutum geliştirmesi amacıyla ders müfredatına hayatın içinden öğeler taşıyan türkü formundaki eserlerin daha fazla eklenmesi söylenebilir. Disiplinlerarası uygulamalarda kültürel öğeleri öğretirken müzikten daha fazla yararlanılabilir. Çünkü okuma yazma bilmeyen bir anne bile kendi kültürüne ait öğeler ve yöresel türküler hakkında az çok bilgi sahibidir. Özellikle bu gruptaki anneleri konunun içine çekebilmek adına yöresel kültürel öğelerden yararlanmak faydalı olacaktır.

Devlet okullarına müzik odası kurulup çalgı desteği sağlanmalı, böylece çocuğu müziğe hevesli olan ebeveynlerin maddi korkusu giderilip, çalgı alınamam tedirginliği ortadan kaldırılabilir.

Disiplinlerarası uygulamalar ile müziğin akademik başarıya etkisi konusunda velileri bilgilendirme çalışmaları yapılabilir.

İlköğretimde özellikle sınıf öğretmenleri müziğe yetenekli öğrencileri doğru bir şekilde yönlendirmelidir. Yetenekli olup maddi sıkıntı çeken çocuklar ve aileleri belediyelerin ücretsiz kursları hakkında bilgilendirilmelidir. Halk eğitim bünyesinde açılacak kurslar sayesinde de müziğe yetenekli öğrencilere eğitim desteği sağlanabilir.

MEB ve belediyelerin gençlik merkezleri ortak çalışmalarla yetenekli öğrencileri belirleyecek yarışmalar yapabilir, yarışmaları kazanan yetenekli öğrencilere müzik eğitimi desteği sağlanabilir.

Okullarda kulüp ve eğitsel kol çalışmaları kapsamında müzik kulübü kurularak yapılacak etkinlikler ve velilere yönelik düzenlenecek gösterilerle velilerin olumlu tutum gelişimine katkı sağlanabilir.

Kaynakça

- Akdaş, E. O. (2014). *Farklı Sosyoekonomik Düzeyde Bulunan Ailelerin Çocuklarının Okuma Olgunluklarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Aslanargun, E., Bozkurt, S., & Sarıoğlu, S. (2016). Sosyo Ekonomik Değişkenlerin Öğrencilerin Akademik Başarısı Üzerine Etkileri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(27/3), 201-234.
- Aybek, B. (2001). Disiplinlerarası (Bütünleştirilmiş) Öğretim Yaklaşımı. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3, 1-7.
- Boyatzis, R. E., Goleman, D., & Rhee, K. (2000). Clustering Competence in Emotional Intelligence: Insights from the Emotional Competence Inventory (ECI). *Handbook of Emotional Intelligence*, 99(6), 343-362.
- Conger, R. D., & Donnellan, M. B. (2007). An Interactionist Perspective on the Socioeconomic Context of Human Development. *Annual Review of Psychology*, 58, 175-199.
- Çakıcı, S. (2006). *Alt ve Üst Sosyoekonomik Düzeydeki Ailelerin Aile İşlevlerinin, Anne-Çocuk İlişkilerinin ve Aile İşlevlerinin Anne-Çocuk İlişkilerine Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Çengelci, T. (2012). Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Somut Olmayan Kültürel Mirasın Yeri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 185-203.
- Ertürk, S. (1994). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Meteksan Matbaacılık.
- Gök, D. (2010). *Anne Tutumlarının Öğrencilerin Başarıları ve Yetenekleri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Gökdemir, S. (2019). *7.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Türkülerle Değerler Eğitimi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Güdek, B., & Karakaya, İ. (2013). İlköğretim Okullarındaki Müzik Eğitimine İlişkin Anne-Baba Tutumları Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Tutumların Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 12(2), 308-319.
- Güdek, B., & Yılmaz, D. (2020). Sosyo-Kültürel Özelliklerin Anne Babaların Müzik Eğitimine Yönelik Tutumlarına Etkisi. *Electronic Turkish Studies*, 15(1), 233-250.
- Kalaycı, Ş. (Ed.) (2006). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Karayiğit, N. (2017). Sosyo-Ekonomik Düzeyin Psiko-Sosyal Gelişim ve Dindarlığa Etkileri. *Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4(7), 119-133.

- Ogburn, W. F. (1963). *Changing Functions of the Family, Selected Studies in Marriage and The Family*. New York: Rinehart and Winston Inc.
- Özdamar, K. (2002). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi*. Eskişehir: Kaan Yayınları.
- Tatar, D. (2022). *Sosyo-Ekonomik Düzeyin Çocukların Okuma Alışkanlıkları Üzerine Etkisi: Ankara'daki İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Tomul, E. (2007). Türkiye’de Eğitime Katılım Üzerinde Gelirin Etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(22), 122-131.
- Ünlüer, G. (2018). Sosyal Bilgiler Dersinde Kültür Öğretiminde Türkülerden Yararlanma. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 581-594.
- Vural, S. (2008). *Ailenin Sosyoekonomik Düzeyinin Birinci Sınıf Öğrencilerinin Aile-Öğretmen İletişimi ve Okuma Yazma Başarısıyla İlişkisi*. Doktora Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.
- Yılmaz D. (2019). *Sosyo-Kültürel Özelliklerin Anne Babaların Müzik Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Yücel, Z., & Koç, M. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Matematik Dersine Karşı Tutumlarının Başarı Düzeylerini Yordama Gücü ile Cinsiyet Arasındaki İlişki. *İlköğretim Online*, 10(1), 133-143.
- Zeteroğlu, E. Ş. (2014). *Altı Yaşındaki Çocukların Anne Baba Tutumları ile Çoklu Zekâ Alanları ve Grup İçi Etkinlik Düzeyleri Arasındaki İlişki*. Doktora Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi.